

СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ ТЕРМІНІВ-СЛОВОСПОЛУЧЕНЬ (НА ПРИКЛАДІ НАФТОГАЗОВОЇ ЛЕКСИКИ)

Губар Надія

студентка 4 курсу, гуманітарний факультет,

Національний університет

«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Науковий керівник: к. філол. н., доц. Павельєва А. К.

Переклад науково-технічної літератури, а особливо спеціальної термінології – процес складний, тому вимагає від перекладача професійності, уважності, екстралінгвістичних знань та розуміння особливостей галузі [4]. Перше, що необхідно зробити під час перекладу будь-якої термінологічної одиниці – підібрати словниковий відповідник, але часто через стрімкий розвиток науки та техніки, зробити це неможливо. Коваленко А.Я. пропонує у таких випадках наступні способи перекладу [3]:

1) Описовий переклад – передача значення терміну за допомогою розширеного пояснення значення англійського словосполучення (цей прийом використовують у випадку відсутності відповідного значення слова в лексиці української мови, наприклад: *oil accumulation* – формування покладу нафти; *sand exclusion completion* – завершення свердловини, що передбачає затримку піску).

2) Переклад за допомогою родового відмінка: *well bore* – стовбур свердловини, *subsurface safety valve* – запобіжний клапан підземного покриття.

3) Калькування, тобто дослівний переклад іноземного слова чи виразу засобами української мови: *porous rock* – пориста порода, *thick fluid* – в'язка рідина, *turbo drill* – турбобур, *reservoir fluids* – пластові флюїди.

4-5) Транскрибування та транслітерація: *diode* – діод, *resistor* – резистор, *inverter* – інвертер, *absorber* – абсорбер, *acceptor* – акцептор.

6) Переклад за допомогою прийменників: *absorbent formation rock* – порода, що поглинає промивну рідину, *mud handling* – обладнання для роботи з буровим розчином, *wellhead static pressure* – статичний тиск у гирлі.

Використання таких способів перекладу зумовлено наступними факторами [3]:

1) У реченнях англійської та української мови різні способи передачі інформації. Наприклад, один і той же зміст в одній мові передається лексичними засобами, а в іншій мові – граматичними. Так, у англійській мові

ми використовуємо Past Perfect, коли необхідно показати попередність однієї дії іншій у минулому, а в українській мові ми передаємо це словами або словосполученнями («раніше», «перед цим», «до того» тощо).

2) Наявність різних граматичних структур у мовах. Наприклад, в українській мові, на відміну від англійської, існують родові форми іменників та прикметників, але відсутні артиклі та герундіальна форма дієслова.

4) Зміст речення представлений по-різному поверхневою структурою. Наприклад, у англійській мові можна виразити інформацію за допомогою складного додатку Objective Infinitive.

5) Вживання та особливості функціонування слів у словосполученнях. Наприклад, прикметник *solid* (*твердий, міцний*) у різних сполученнях повинен перекладатися по-різному: *solid relationship* (*міцні взаємини*), *solid reason* (*вагома причина*), *solid compound* (*складне слово, що пишеться разом*).

Література

1. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Вінниця: Нова книга, 2001. – 272 с.
2. Кияк Т. Вузькогалузеві терміни як основа формування та квазіреферування фахових текстів // Вісн. Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології», 2008. – № 620. – С. 3 – 5.
3. Коваленко А. Я. Науково-технічний переклад. / А. Я. Коваленко – К.: Карп'юка, 2001. – 290 с.
4. Павельєва А.К., Губар Н.М. Термін в системі науково-технічної термінології. *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку»*: Зб. наук. праць. Переяслав, 2020. – Вип. 57. – С. 174 – 177.

CHALLENGES IN TRANSLATION OF PHRASEOLOGICAL UNITS WITH COLOR TERM

Запотічна Яніна

студентка 4 курсу, факультет прикладної лінгвістики,

НУ «Львівська політехніка»

Науковий керівник: к. пед. н., доц. Шийка Ю.І.

One of the most promising areas in linguistics is the study of the relations between language and ethnic group, between language and national mentality. The study of the relations between language and national culture, as well as its reflection